

הסברים לפרק מילולית 1

התשובות הנכונות:

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
3	1	2	2	4	2	4	4	4	3	3	2	4	2	1

30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16
2	3	4	2	2	3	3	1	4	4	2	4	2	2	1

מילים וביטויים

1. התשובה הנכונה היא: (1).
פירוש המילה 'דוברה' הוא: סירה או רפסודה.
2. התשובה הנכונה היא: (2).
פירוש הביטוי 'בזעיר אנפין' הוא: בקנה מידה קטן.
3. התשובה הנכונה היא: (4).
המילים 'מסובב', 'תוצאה' ו'תולדה' הן מילים נרדפות. פירוש המילה 'תואנה' הוא: תירוץ, עילה, אמתלה.
4. התשובה הנכונה היא: (2).
פירוש המילים 'טרופי', 'מגובב' ו'סתורי' הוא: מבולגן. פירוש המילה 'חפוף' הוא: שחפנו אותו, שלקחו ממנו חופן (למשל: "פניו של הילד העצוב היו חפונים בידיו").

אנלוגיות

5. התשובה הנכונה היא: (3).
מניפה היא אביזר שבו מנפנפים, "עושים" רוח. משב זה משב של רוח, רוח שנושבת. אפשר לומר בפשטות – בעזרת מניפה "עושים" משב.
תשובה (1): עט זה כלי כתיבה שפועל באמצעות דיו. מניפה יוצרת את המשב, לא פועלת באמצעותו. לא מתאים.

תשובה (2): מנוף הוא כלי שמרים משא. המנוף לא יוצר את המשא כמו שהמניפה יוצרת את המשב. לא מתאים.

תשובה (3): מקדחה היא מכשיר ליצירת חורים. גם מניפה היא כלי ליצירת משב. יכול להתאים.

תשובה (4): בעזרת מטלית אוספים את הלכלוך, נפטרים ממנו. בעזרת מניפה לא אוספים את המשב, אלא יוצרים אותו, ובטח לא נפטרים ממנו. לא מתאים.

6. התשובה הנכונה היא: (3).

"מדוע?" זאת מילת שאלה שמבקשת את הסיבה לכך שמשוהו קרה. נימק זה נתן את הסיבה לכך שמשוהו קרה, כלומר ענה למי ששאל "מדוע?". מתוך הבנת המילה השנייה קיבלנו את הקשר למילה הראשונה: נימק זה ענה למי ששאל "מדוע?".

תשובה (1): "זוז!" זה ציווי על מישהו שיזוז. עמד זה לא זז. יש כאן מרכיב ניגודי שלא הופיע בצמד המקורי. לא מתאים.

תשובה (2): "נוס!" זה ציווי על מישהו לנוס, כלומר לברוח. רדף זה אומר שמישהו אחר בורח ממנו. בצמד המקורי מי שנימק זה מי שהגיב בהתאם לשאלה "מדוע?", אך בתשובה מי שרדף זה לא מי שהגיב לציווי "נוס!". לא מתאים.

תשובה (3): "חוש!" (בהקשר של מיהר) זה ציווי על מישהו שיחוש, כלומר שימהר. מיהר זה ביצע את מה שציוו עליו, כלומר – נענה לציווי "חוש!". כמו שבצמד המקורי מי שנימק נענה לשאלה "מדוע?". יכול להתאים.

תשובה (4): "עור!" זה ציווי על מישהו להתעורר. נרדם זה עשה את ההיפך מלהתעורר. יש כאן מרכיב ניגודי שלא הופיע בצמד המקורי. לא מתאים.

7. התשובה הנכונה היא: (4).

יציבות זה כשמשוהו הוא יציב, עומד איתן. **בתמיכה** משתמשים על מנת להפוך משהו ליציב, כלומר – משתמשים **בתמיכה** לצורך **יציבות** (שימו לב שהיה לנו נוח לקשר בין המילים תוך התמקדות קודם במילה השמאלית. נקפיד לשמור על סדר זה בבדיקת התשובות).

תשובה (1): משתמשים **בהבהרה** כדי להמעיט את **העמימות**, לבטל אותה. יש כאן מרכיב ניגודי שלא הופיע בצמד המקורי. לא מתאים.

תשובה (2): כשנותנים **פקודה** מצפים **לצייתנות**. גם כשנותנים **תמיכה** מצפים **ליציבות**. יכול להתאים.

תשובה (3): משתמשים **באיטום** כדי למנוע **רטיבות**. יש כאן מרכיב ניגודי שלא הופיע בצמד המקורי. לא מתאים.

תשובה (4): משתמשים **בדישון** (של אדמה) על מנת להפוך את האדמה לפוריה יותר, כלומר לצורך **פוריות**. יכול להתאים.

אנו מתלבטים בין תשובה (2) לתשובה (4). ננסה להבין טוב יותר את הקשרים בתשובות אלה ונשווה אותם מחדש לצמד המקורי.

בתשובה (2) נותנים את **הפקודה** ומצפים ממי שמקבל אותה לנהוג **בצייתנות**. בתשובה (4) משתמשים ב**דישון** כדי ליצור **פוריות** במשהו שאין בו **פוריות** או שאין בו מספיק **פוריות**. גם **תמיכה** נותנים על מנת ליצור **יציבות** במשהו שאין בו **יציבות** או שאין בו מספיק **יציבות**. מכאן שתשובה (4) מתאימה יותר.

8. התשובה הנכונה היא : (4).

נתגלה זה שגילו אותו. **החביא** זה שם משהו במקום כלשהו על מנת שלא יגלו אותו. קשה לנסח את הקשר בצורה ישירה אבל ניתן להבין אותו באופן כללי מתוך הפירוש של המילים בנפרד. ניעזר בתשובות.

תשובה (1) : נכתב זה למשל ספר שכתבו אותו. **הקריא** זה שמישהו **הקריא** את הספר. אין פה את המרכיב הניגודי שמופיע בצמד המקורי. לא מתאים.
תשובה (2) : נגמע זה משקה שגמעו אותו, שתו אותו. **השקה** זה שהוא גרם למישהו אחר לשתות. אין פה את המרכיב הניגודי שמופיע בצמד המקורי. לא מתאים.
תשובה (3) : נקנה זה למשל בגד שמישהו קנה אותו. **מכר** זה מי שמכר את הבגד למישהו. אין פה את המרכיב הניגודי שמופיע בצמד המקורי. לא מתאים.
תשובה (4) : נפרס זה **תפר** שנפתח. **תפר** זה יצר את התפר. כמו שה**חביא** משהו זה על מנת שהוא לא **יתגלה**, **תפר** משהו זה על מנת שהוא לא **יפרס**. מתאים.

9. התשובה הנכונה היא : (4).

סתירה זה כשדברים לא מסתדרים ביחד. **ליישב (סתירה)** זה להראות איך הדברים כן מסתדרים ביחד, כלומר – **ליישב סתירה** זה להפסיק אותה, לבטל אותה (שימו לב שהיה לנו נוח לקשר בין המילים תוך התמקדות קודם במילה השמאלית. נקפיד לשמור על סדר זה בבדיקת התשובות).

תשובה (1) : לקבץ נדבה זה לבקש **נדבה**, לאסוף אותה. אין פה את המרכיב הניגודי שהיה בצמד המקורי. לא מתאים.
תשובה (2) : להנציח זה להבטיח שה**זיכרון** יימשך. אין פה את המרכיב הניגודי שהיה בצמד המקורי. לא מתאים.
תשובה (3) : לתרוץ זה לספק **אמתלה (אמתלה = תירוץ)**. אין פה את המרכיב הניגודי שהיה בצמד המקורי. לא מתאים.
תשובה (4) : למצוא אבדה זה להשיב אותה. כלומר – בעקבות זה שמצאו את **האבדה** היא מפסיקה להיות **אבדה** כמו שבעקבות זה שיישבו את ה**סתירה** היא מפסיקה להיות **סתירה**.

10. התשובה הנכונה היא : (2).

ענוותנות זה כמו ענווה, צניעות. **להלל** זה להרעיף על מישהו מחמאות. מורגש שיש כאן ניגוד בין המילים אך קשה להגיד את הקשר ביניהן בגלל ההטיות שלהן. נהפוך את **ענוותנות** (שהיא **שם**, מעין תיאור כללי של תכונה) ל**ענוותן** (שהוא **שם תואר**, תיאור של אדם ספציפי). נהפוך גם את **להלל למהלל** (שהוא פועל בזמן הווה, כך שיהיה נוח לספר את הפירוש שלו על אדם ספציפי). **ענוותן** הוא מישהו שלא **מהלל** את עצמו. נקפיד לבצע את שתי ההטיות גם בתשובות.

תשובה (1): **הגון** זה מישהו שלא **מרמה** אנשים (אחרים). **ענוותן** הוא מישהו שלא **מהלל** את עצמו. מקבל הפעולה בצמד המקורי (האדם עצמו) ובתשובה (מישהו אחר) משתנה ולכן התשובה לא מתאימה.

תשובה (2): **נהנתן** הוא מי שלא **מסגף** את עצמו. יכול להתאים.

תשובה (3): **ראוותן** הוא מי שנוהג **להרשים** אנשים. אין פה את המרכיב הניגודי שקיים בצמד המקורי. לא מתאים.

תשובה (4): **אמין** זה מישהו שקל **לסמוך** עליו. אין פה את המרכיב הניגודי שקיים בצמד המקורי. לא מתאים.

החלפת אותיות

11. התשובה הנכונה היא : (4).

השלשה המתאימה היא ר.ג.ל.
השלשה ב.ר.כ. מתאימה רק לתשובות (3) ו-(4).

12. התשובה הנכונה היא : (2).

השלשה המתאימה היא נ.ש.ל.

13. התשובה הנכונה היא : (2).

השלשה המתאימה היא כ.ר.כ.

14. התשובה הנכונה היא : (1).

השלשה המתאימה היא ע.צ.ב.
השלשה צ.ע.ר. מתאימה רק לתשובות (1) ו-(2).

השלחת השנתיים

15. התשובה הנכונה היא : (3).
- רובין טען שבמשחקי ילדים יש כללים ברורים ומוגדרים, שהם לעיתים אף נוקשים מאוד (כלומר, **במשחקים יש חוקים נוקשים**). לעומתו מצא גרשוני שיש במשחקים אלו חופש רב ומקום לווריאציות (כלומר, שינויים, תנודות) מרובות (כלומר, **בניגוד אליו גרשוני טוען שאין חוקים נוקשים**).
16. התשובה הנכונה היא : (1).
- אלון השתדל להסתיר את האיבה שחש כלפי שותפיו לעבודה (כלומר, **אלון רצה שיחשבו שהוא אוהב את שותפיו**), ולכן לא נמנע מלהתרועע עמם (כלומר, **לכן הוא נוהג להיפגש איתם**). ביום הולדתו הוא הופתע שלא ערכו לכבודו מסיבה, שכן הוא היה משוכנע שהם אינם חשים כלפיו תחושות דומות (כלומר, **הוא חשב שהחברים שלו באמת אוהבים אותו ולכן הופתע שלא ערכו לכבודו מסיבה**).
17. התשובה הנכונה היא : (2).
- השר נמנע מלהיפגש עם נציגי המורדים בשל החשש מהפגיעה שתיגרם לתדמיתו הציבורית (כלומר, **כדי לא לפגוע בתדמיתו השר לא נפגש עם המורדים**), וזאת אף-על-פי שהאמין כי יצליח להשיג התקדמות מדינית רק באמצעות משא ומתן ישיר אתם, (כלומר, **אפילו שזה היה יכול לעזור מאוד**). מכאן שיש אמת בפרסומים שלפיהם הדאגה לתדמיתו משפיעה על החלטותיו של השר יותר מהרצון להשיג התקדמות באפיק המדיני (כלומר, **לפיכך אכפת לו מעצמו ולא מהמדינה**).
18. התשובה הנכונה היא : (2).
- הביוגרפיה שכתב רוזנר על אודות הסנטור מתארת את הסנטור תיאור חד-צדדי ונעדרת מידה מינימלית של מורכבות הנחוצה לשם יצירת אמינות (כלומר, **הביוגרפיה מציגה את הסנטור באופן שטחי ולא אמין**). לכן אין פלא שרוב הקוראים לא השתכנעו באמינותו של התיאור השלילי שבביוגרפיה (כלומר, **לכן רוב הקוראים לא האמינו לתיאור השלילי**), ושהספר דווקא הגביר את חיבתם של הקוראים לסנטור (כלומר, **דווקא אהבו יותר את הסנטור בעקבות הספר**).
19. התשובה הנכונה היא : (4).
- אני סבור שגדעון, עמיתי לעבודה, ינחל הצלחה במגעיו עם חברת מצומוטו היפנית (כלומר, **גדעון יצליח עם היפנים**). זאת אף שטענתו כי הוא אינו מתמצא בשיטות העסקיות של היפנים (כלומר, **הוא טען שהוא לא מיומן בעבודה מול יפנים**) משקפת נאמנה את המציאות

(כלומר, הוא באמת לא טוב עם היפנים) (המשפט בכללותו אומר – גדעון יצליח עם היפנים למרות שהוא לא טוב בעבודה מול יפנים).

היגיון

20. התשובה הנכונה היא : (2).

מתוך התשובה של ד"ר גיחון אפשר להבין שהוא חושב שההצעה של השר לא תספיק, היא בקנה מידה קטן מדי (כנראה – ביחס לגודל הבעיה).

תשובה (1) : בתשובה זו ניתן להבין שהצעת השר התקבלה באופן חיובי על-ידי ד"ר גיחון. לא מתאים.

תשובה (2) : כאן יש אמירה מפורשת שהפתרון הוא בקנה מידה קטן מדי, בדיוק כפי שמתמע מהמשל. מתאים.

תשובה (3) : כאן הבעיה שיש לד"ר גיחון היא עם הנזק שעלול להיגרם מהפתרון שהציע השר ולא עם כך שהפתרון לא מספיק. לא מתאים.

תשובה (4) : בתשובה זו השר לא מציע פתרון כלל אלא מחמיר את המצב. לא מתאים.

21. התשובה הנכונה היא : (4).

השינויים שמחוללת בלה הם לפי הכללים הבאים :

א. כחול הופך לאדום.

ב. עגול הופך למרובע.

ג. אבל, אם יצור הוא גם כחול וגם עגול – לא קורה לו כלום.

נבדוק כיצד ישתנה כל יצור בנפרד.

יצור 1 – עגול וכחול : לפי כלל ג' יצור זה לא ישתנה ולכן הוא גם **ייצא עגול וכחול**.

יצור 2 – עגול ואדום : כלל א' לא רלוונטי לגביו שכן הוא מדבר על כחולים והיצור שלנו הוא

אדום. לפי כלל ב', בגלל שהיצור הוא עגול הוא יהפוך למרובע. כלומר – הוא **ייצא מרובע**

ואדום.

מכאן שתשובה (4) נכונה.

22. התשובה הנכונה היא : (4).

על-פי התשובות ניתן להבין כי נתבקשנו למצוא מאיזה נתון נובעת הטענה ש"אם עוזי הוא טרול, אז הוא אינו רודף בצע". נבדוק מה אומר כל אחד מהנתונים על עוזי הטרול ונסה להגיע למסקנה המבוקשת.

נתון א' – אם רק טרולים יכולים להיות רודפי בצע הרי שהנתון אינו מדבר כלל על טרולים אלא על מי שהם לא טרולים (התנאי של הכלל הוא "מי שהוא לא טרול" והתוצאה היא "הוא לא רודף בצע"). לא למדנו דבר על עוזי הטרול.

נתון ב' – אם מי שלא רודף בצע הוא טרול אנחנו לא למדים מכך דבר על טרולים (טרול הוא התוצאה, ועל התוצאה איננו יודעים דבר).

מכאן שהמסקנה לא נובעת מאף אחד מהנתונים. תשובה (4) נכונה.

23. התשובה הנכונה היא : (1).

בבדיקת התשובות עלינו להשמיט בכל תשובה את הנתון שהיא מציעה ולסדר ביחד את הנתונים שמציעות שאר התשובות. אם בין שאר התשובות נוצרת סתירה – הרי שהתשובה שהשמטנו היא התשובה הנכונה.

אם נשמיט את תשובה (1) נישאר עם הנתונים שמציעות תשובות (2), (3) ו-(4) :
מתשובה (2) אנחנו למדים שגיל מסוגל לפתור את החידה. מתשובה (3) אנחנו מבינים שבגלל שגיל מסוגל לפתור את החידה אז גם שמוליק מסוגל לפתור את החידה. כלומר גם גיל וגם שמוליק מסוגלים לפתור את החידה. אולם תשובה (4) אומרת שיש רק אדם אחד שמסוגל לפתור את החידה, ומכאן שיש סתירה בין הנתונים, כפי שהתבקשנו למצוא.

24. התשובה הנכונה היא : (3).

נבדוק בכל תשובה האם היא מתחייבת (שימו לב שבשאלה זו יותר נוח לסתור את התשובות – כלומר לבדוק האם יכול להיות שהתשובה לא תקיין).

תשובה (1) : נבדוק האם יכול להיות יותר מממושקף אחד, וזה אכן ייתכן :

תשובה (2) : בבדיקה של תשובה (1) ניתן לראות שגם תשובה זו אינה נכונה (הראנו שיכולים להיות ממושקפים).

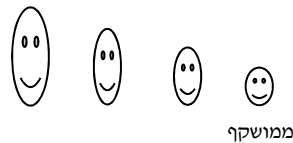

תשובה (3): נבדוק האם יכולים להיות יותר מ-3 ממושקפים (כלומר – כל הארבעה ממושקפים):

ניתן לראות מסידור זה שהאיש הגבוה ביותר לא יכול להיות ממושקף כי הוא לא יכול לעמוד ליד מישהו שגבוה ממנו. מכאן שבאמת יש בשורה שלושה ממושקפים לכל היותר. התשובה נכונה.

תשובה (4): נבדוק האם ייתכן שאין לפחות שני ממושקפים, כלומר – יש פחות משניים. ניתן לחשוב על מצב בו יש רק ממושקף אחד:

הבנת הנקרא

25. התשובה הנכונה היא: (3).

בשורות 5-8 מתוארת הסברה של פינק ומרשל – "התגבשה תפיסה אחרת, ולפיה ההבדל בין שתי ההמיספרות נעוץ בסגנון עיבוד המידע ולא בתפקודים שכל צד אחראי עליהם. שני חוקרי המוח גריון פינק וגיון מרשל, שהחזיקו בתפיסה זו...", כלומר, הם חושבים שבעיבוד של גירוי כל חלק במוח אחראי על סוג אחר של עיבוד מידע. ההתייחסות היא אל גירוי באופן כללי, מבלי להגדיר סוגים של גירויים.

בשורות 8-9 הציגו את המחקר שביצעו פינק ומרשל: "כדי לבדוק את השערתם הם... בחנו את הפעילות המוחית של הנבדקים בשעה שאלו התבוננו בסוג מיוחד של גירויים". כלומר, במטרה לבדוק את השערתם הם בדקו גירוי מסוג מסוים. כלומר – הם השתמשו בגירוי של האותיות כדי ללמוד על דרך הפעולה של חלקי המוח בעיבוד של גירוי כלשהו. או כפי שאומרת תשובה (3) – ניתן להחיל את תוצאות הניסוי (בו הגירוי הוא אותיות) על כל גירוי שהוא (כל עוד אכן מדובר על גירוי גדול עם פרטים קטנים, שכן רק אל סוג כזה של גירויים מתייחסים פינק ומרשל).

26. התשובה הנכונה היא: (2).

ניתן להבין מתחילת הפסקה (שורה 19, "כאשר המשיכו... לבחון את השערתם") שלפני הניסוי השני ציפו פינק ומרשל שהתוצאות שלו יתאימו למה שהתקבל בניסוי הראשון. תוצאות הניסוי הראשון מתוארות בשורות 13-14: "התוצאות היו חד-משמעיות: כשהתרכזו הנבדקים ברכיבים המקומיים, ההמיספרה השמאלית הייתה פעילה במיוחד...", כלומר, ההתמקדות בפרטים תעורר את ההמיספרה השמאלית.

27. התשובה הנכונה היא : (2).

שואלים על ההקבלה בין הניסוי שמתואר בפסקה השלישית לבין הניסוי של פינק ומרשל. בניסוי של פינק ומרשל (שורות 9-12) "הגירויים כללו תמונות שבהן מופיעות אותיות קטנות רבות שיוצרות יחד צורה על אות אחת גדולה... הנבדקים התבקשו להתמקד פעם בגירוי הגדול ("הצורה הגלובלית") ופעם באלמנטים הקטנים המרכיבים אותו ("הרכיבים המקומיים")...". בניסוי בפסקה השלישית התגלה כי (שורות 17-18) "אזורים בהמיספרה השמאלית מטפלים בהבנה של מילים יחידות, ואזורים בהמיספרה הימנית מטפלים בהבנה רחבה יותר – בהבנת המשמעות של משפטים או ביטויים בכללותם". מכאן שאת המילים היחידות ניתן להקביל לאותיות הקטנות ואת המשפט או הביטוי בכללותו ניתן להקביל לאות הגדולה.

28. התשובה הנכונה היא : (4).

בתחילת הפסקה השלישית נאמר "המסקנות המשתמעות מהתוצאות הללו חוזקו במחקרים מאוחרים יותר...", כלומר המחקרים המתוארים בפסקה השלישית מחזקים את המסקנות של פינק ומרשל, לפיהן כל צד של המוח אחראי על צורת עיבוד שונה של הגירוי שעומד בפניו, כפי שמציעה תשובה (4). שימו לב שתשובה (1) אינה נכונה מאחר שבשורות 5-6 נאמר ש"התגבשה תפיסה אחרת, לפיה ההבדל בין שתי ההמיספרות נעוץ בסגנון עיבוד המידע ולא בתפקודים שכל צד אחראי עליהם".

29. התשובה הנכונה היא : (3).

לפי הפסקה השלישית (שורות 17-18) "... אזורים בהמיספרה השמאלית מטפלים בהבנה של מילים יחידות, ואזורים בהמיספרה הימנית מטפלים בהבנה רחבה יותר – בהבנת המשמעות של משפטים או ביטויים בכללותם". מכאן שמי שההמיספרה הימנית שלו פגועה לא יצליח להבין את המשפט "כל הנוצץ זהב" כמכלול ולכן לא יבין את ההקשר שבו המשפט נאמר. הוא לעומת זאת יתמקד במילים שמרכיבות את הביטוי ולכן יחשוב שמדברים על משחו נוצץ (או על זהב).

30. התשובה הנכונה היא : (2).

בשורות 23-26 נאמר כי "...כאשר פנו לבחון ברצינות את ההבדל בין תוצאות מחקריהם, הם העלו את הסברה שמקור ההבדל בעובדה שהרכיבים המקומיים ב"גירויי החפצים" היו קטנים במידה ניכרת מהאותיות שהרכיבו את "גירויי האותיות", והדבר הקשה על עיבוד הגירויים האלה. החוקרים שיערו שהמוח מתגבר על הקושי הזה בעזרת אזורים בהמיספרה הימנית שמעכבים את המודעות לצורה הגלובלית". כלומר, עדיין ההבדל המתואר הוא בצורת עיבוד המידע של כל המיספרה ולא בתפקודים שונים שלהן ולכן הטענה שבתשובה (2) אינה נכונה.

